

Joan Carles, un fusible del règim

«El monarca que va ser mitificat fins esdevenir el símbol del sistema sorgit el 1975 pot ser sacrificat en l'altar d'unes elits cada cop més qüestionades»

El comunicat emès per la Zarzuela diumenge passat, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/198349/felip/vi/intenta/distanciar-se/corrupcio/joan/carles/renuncia/herencia/retira/assignacio>) anunciant que el monarca actual renunciava a l'herència paterna i retirava a Joan Carles de Borbó la seva assignació pressupostària, ha estat el darrer capítol d'una història de descrèdit. La monarquia espanyola admet que pateix una crisi que encara no sabem fins a on arribarà. Aquest cop, des de la mateixa jefatura de l'Estat es venia a reconèixer que la roba bruta ja no es podia rentar a casa sinó que calia mostrar-la per intentar aturar el desprestigi de la Corona.

La caiguda política del rei emèrit ha estat esglaonada, però sense aturador. L'accident que va patir a Botswana el 13 d'abril del 2012 va ser una inflexió que va despertar totes les alarmes dels centres neuràlgics de l'Estat. Ja feia temps que el monarca havia perdut bona part de la seva autoritat perquè les particularitats del seu estil de vida -dit amb indulgència- eren prou conegudes.

Però, en el cas del rei emèrit, no es pot considerar que es tracta d'un afer que només afecta una conducta, en aquest cas de qui va ser cap de l'Estat durant quasi quaranta anys, amb tota la rellevància que això té. És una crisi sistèmica en el sentit que deixa en evidència el funcionament de bona part dels poders econòmics, les relacions internacionals d'Espanya -amb un lligam privilegiat amb una família com els Saud-, els mecanismes institucionals de control (qui moderava el poder moderador?) i, fins i tot, el paper dels grans mitjans de comunicació espanyols, reduïts a una funció cortesana quan d'informar de Palau es tractava.

En un moment en què l'Estat en el seu conjunt està sent qüestionat per forces democràtiques de pes, començant pel sobiranisme, l'afebliment de la primera institució agreuja encara més el prestigi del règim espanyol. I les seves contradiccions. No és la més petita la que ha deixat veure el president del govern, Pedro Sánchez (<https://www.naciodigital.cat/noticia/198531/sanchez/tanca/files/amb/felip/vi/ruptura/monarca/amb/seu/pare?rlc=p1>), al considerar "necessàries" les mesures de la Zarzuela sobre el rei emèrit mentre el seu partit es continua resistint a obrir una investigació al Congrés.

Tot indica el nou paper històric al qual sembla destinat Joan Carles de Borbó és el de ser un fusible del règim establert. En un moment en què al desgast de les classes dominants s'afegirà una crisi inesperada i de probable llarg abast com la del coronavirus, que deixarà a plena llum les costures de l'estructura de l'Estat i els seus serveis bàsics. En un sentit més personal, el monarca que va ser mitificat fins esdevenir el símbol de tot el sistema sorgit el 1975 pot ser sacrificat en l'altar d'unes elits cada cop més qüestionades.